

Av. Neslihan ÖZ KAŞKA

**MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK
BOYUTUYLA FİNANSAL KİRALAMA
SÖZLEŞMESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	3
İÇİNDEKİLER	5
KISALTMALAR	13
GİRİŞ	15
I- GENEL KAVRAMLAR VE TARİHSEL GELİŞİM	19
1. Leasing (Finansal Kiralama) Kavramı	19
2. Leasingin (Finansal Kiralama) Tarihsel Gelişimi	21
2.1. Dünya’da Tarihsel Gelişimi	21
2.2. Leasing’in (Finansal Kiralama) Türkiye’de Gelişimi	24
2.3. 6361 Sayılı Kanun ile Finansal Kiralama ile İlgili Yapılan Değişiklikler.....	26
2.4. 7292 Sayılı Kanun ile 6361 Sayılı Kanun’da Yapılan Değişiklikler	31
3. Yabancı Ülkelerde ve Türkiye’de Kurulmuş Finansal Kiralama Örgütleri	32
3.1. Avrupa Leasing Dernekleri Federasyonu (LEASEUROPE).....	33
3.2. Finansal Kiralama Derneği (FİDER).....	34
3.3. Finansal Kurumlar Birliği.....	35
4. Finansal Kiralamanın Çeşitleri	35
4.1. Doğrudan Leasing (Doğrudan Finansal Kiralama)	35
4.2. Dolaylı Leasing (Dolaylı Finansal Kiralama)	36
4.3. Operating Leasing (Faaliyet Kiralaması)	36
4.4. Financial Leasing (Finansal Kiralama).....	38
4.5. Sale and Lease Back (Sat ve Geri Kirala)	39
4.6. Alt Finansal Kiralama.....	40
4.7. Taşınır ve Taşınmaz Mal Kiralaması.....	41
4.8. Birinci El Finansal Kiralama-İkinci El Finansal Kiralama.....	42

4.9. Yurt İçi Finansal Kiralama	42
4.10. Yurt Dışı (Uluslararası) Finansal Kiralama.....	43
5. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Yararları ve Sakıncaları	43
5.1. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Yararları	44
5.1.1. Maliyet	44
5.1.2. Teknoloji	45
5.1.3. Riske Az Katlanılması.....	46
5.1.4. Esneklik.....	47
5.1.5. Uzmanlık.....	48
5.1.6. KDV Avantajı	48
5.1.7. Teşvik Avantajı	48
5.1.8. Gümrük Vergisi Muafiyeti.....	48
5.1.9. Ülke Ekonomisi Bakımından Avantajları	49
5.2. Finansal Kiralamanın Sakıncaları.....	49
5.2.1. Mülkiyetin Sağladığı Kullanımdan Yararlanılamaması.....	49
5.2.2. Malın Hurda Değerinden Yoksun Kalınması.....	49
5.2.3. Kredi Bulmada Yaşanan Sıkıntılar.....	50
5.2.4. Amortismanın Sağladığı Vergi Tasarrufundan Yararlanamama	50
5.2.5. Kur Riski	51
5.2.6. Varlığın Yük Haline Gelmesi.....	51
5.2.7. Belgeleme ve İnceleme Yükü.....	51
5.2.8. Kaynak Savurganlığı Riski.....	51
II- FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİNİN KURULUŞU VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI	53
1. Leasing (Finansal Kiralama) Tanımı	53
2. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Hukuki Mahiyeti ve Diğer Sözleşmelerden Farkları	56
2.1. Genel Olarak Hukuki Mahiyeti	56

2.2. Finansal Kiralama Sözleşmelerinin Diğer Sözleşmelerden Farkları	58
2.2.1. Kira Sözleşmesinden Farkı.....	58
2.2.2. Satım ve Taksitle Satım Sözleşmesinden Farkı	61
3. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Unsurları ve Geçerlilik Şartları.....	66
3.1. Kiralayan Olarak Bir Katılım Bankası, Kalkınma ve Yatırım Bankası ya da Finansal Kiralama Şirketinin Varlığı.....	66
3.1.1. Finansal Kiralama Şirketlerinin Kuruluş Şartları	68
3.1.2. Finansal Kiralama Şirketi Kurucularında Aranacak Şartlar	69
3.1.3. Türkiye’de Bulunan Finansal Kiralama Şirketlerinin Yurt İçi ve Yurt Dışında Şube Açması.....	71
3.1.4. Finansal Kiralama Sözleşmesi Yapmaya Yetkili Diğer Kurumlar	72
3.1.4.1. Katılım Bankaları.....	72
3.1.4.2. Kalkınma ve Yatırım Bankaları.....	73
3.2. Kiralayanın Finansal Kiralama Konusu Malın Zilyetliğini Her Türlü Faydayı Sağlamak Amacıyla Kiracıya Bırakması.....	73
3.3. Finansal Kiralama Bedeli	74
3.4. Kiralayan Finansal Kiralama Şirketi ile Kiracının Karşılıklı Anlaşması	75
4. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Geçerli Olabilmesi İçin Finansal Kiralamaya Konu Olabilecek Mallar	75
4.1. Taşınır ve Taşınmaz Mallar	76
4.2. Bilgisayar Yazılımlarının Çoğaltılmış Nüshaları	77
4.3. Bütünleyici Parça ve Eklentiler	77
5. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Tarafları.....	78
5.1. Kiralayan	79
5.2. Kiracı	80
5.3. Satıcı	81

III- FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ VE SONA ERMESİ.....	83
1. Tarafların Hak ve Yükümlülükleri.....	83
1.1. Kiralayanın Hak ve Yükümlülükleri	83
1.1.1. Kiralayanın Hakları	83
1.1.2. Kiralayanın Yükümlülükleri (Borçları).....	83
1.1.2.1. Kiralayanın Kiralama Konusu Malın Zilyetliğini Kiracıya Geçirme (Teslim Etme) Borcu.....	84
1.1.2.2. Kiracının Kiralananı Yararlanmasına Engel Olacak Davranışlardan Kaçınma Borcu	85
1.1.2.3. Kiralananı Üçüncü Kişiyeye Devretmeme Borcu	85
1.1.2.4. Kiralayanın Kiralama Konusu Malı Sözleşme Süresince Sigorta Ettirme Borcu	86
1.1.2.5. Kiralama Konusu Malın Mülkiyetini Sözleşme Bitiminde Kiracıya Devretme Borcu.....	87
1.2. Kiracının Hak ve Yükümlülükleri	88
1.2.1. Kiracının Hakları.....	88
1.2.2. Kiracının Yükümlülükleri (Borçları)	88
1.2.2.1. Finansal Kiralama Bedeli Ödeme Borcu	88
1.2.2.2. Kiralananı Özenle Kullanma Borcu.....	90
1.2.2.3. Kiralanan Malı Bakım ve Koruma Borcu.....	91
1.2.2.4. Kiralananın Sigorta Primlerini Ödeme Borcu	92
1.2.2.5. Kiralananın Hasar ve Ziyana Katlanma Borcu.....	92
1.2.2.6. Kiralananın Zilyedliğini Başkasına Devretmeme Borcu.....	93
1.2.2.7. Kiralananı Sözleşme Süresi Sonunda Kiralayana Geri Verme Borcu.....	94
2. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Şekli ve Tescili.....	95
3. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sonuçları	98
3.1. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Olağan Sebeplerle Sona Ermesi ve Sonuçları.....	98

3.1.1. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Süresinin Sona Ermesi.....	98
3.1.2. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Kiracıya İlişkin Sebeplerle Kendiliğinden Sona Ermesi.....	99
3.1.3. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Kiralayana İlişkin Sebeplerle Kendiliğinden Sona Ermesi.....	100
3.1.4. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Kendiliğinden Sona Ermesinin Sonuçları	101
3.2. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Olağanüstü Sebeplerle Feshedilerek Sona Ermesi ve Sonuçları	101
3.2.1. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Taraflardan Birinin Feshetmesiyle Sona ermesi	101
3.2.2. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Olağanüstü Sebeplerle Sona Ermesinin Sonuçları	103
IV- MİLLETLERARASI FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİ.....	105
1. Genel Olarak Milletlerarası Leasing (Finansal Kiralama) Sözleşmesi Görünümü	105
2. Milletlerarası Leasinge İlişkin Konvansiyon.....	106
3. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Yabancılık Unsuru ile Milletlerarası Nitelik Kazanması.....	109
4. Yabancılık Unsuru Taşıyan Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmelerinde Kanunlar İhtilafı Kuralları (Bağlama Kuralları).....	111
4.1. Başlıca Bağlama Noktaları	114
4.1.1. Vatandaşlık.....	114
4.1.2. Yerleşim Yeri (İkametgah).....	114
4.1.3. Mutad Mesken.....	115
4.1.4. Diğer Başlıca Bağlama Noktaları.....	117
5. Vasıflandırma.....	117
5.1. Lex Fori'ye Göre Vasıflandırma	118
5.2. Lex Causae'ye Göre Vasıflandırma	119

6. Sözleşmeye Uygulanacak Hukukun Tespiti.....	119
6.1. Öznel (Subjektif) Metod.....	120
6.1.1. Açık ve Zımni (Örtülü) Hukuk Seçimi	123
6.1.2. Kısmi Hukuk Seçimi	124
6.1.3. Şartlı Hukuk Seçimi	125
6.1.4. Negatif Hukuk Seçimi.....	126
6.1.5. Hukuk Seçiminin Zamanı.....	127
6.2. Nesnel (Objektif) Metod.....	128
7. Türk Hukuku Açısından Yabancılık Unsuru Taşıyan Finansal Kiralama Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk	128
7.1. Genel Olarak.....	128
7.2. Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmelerine Uygulanacak Hukukun Tarafların Serbest İradeleri ile Seçimi	134
7.3. Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmelerine Uygulanacak Hukukun Objektif Bağlama Noktalarına Göre Saptanması.....	134
7.3.1. Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmelerinde Karakteristik Edim	134
7.3.2. Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmelerinde Karakteristik Edim Borçlusunun İşyeri Hukuku	135
7.3.3. Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmelerinde En Sıkı İlişkili Hukuk	138
7.4. Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmelerine Uygulanacak Hukukun Uygulama Alanı.....	139
7.5. Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmesine İlişkin Olmakla Beraber Başka Kanunlar İhtilafı Kuralları ile Düzenlenmiş Olan Konular	140
7.5.1. Tarafların Ehliyeti	140
7.5.2. Sözleşmenin Şekli	141
7.5.3. Zamanaşımı	142

7.5.4. Sözleşmenin İfa Usulü ve Eşyanın Korunmasına İlişkin Tedbirler.....	142
7.6. Milletlerarası Finansal Kiralama Sözleşmelerinde Uygulanacak Hukukun Uygulanmasını Engelleyen Durumlar.....	142
7.6.1. Milletlerarası Antlaşmalar.....	142
7.6.2. Kamu Düzeni.....	143
7.6.3. Doğrudan Uygulanan Kurallar	144
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	147
KAYNAKÇA	153
ÖZGEÇMİŞ.....	159